

«Tyskertøser» nektes pensjon

Disse kvinnene ble tilgitt av sine menn og krigsveteraner, men fordømmes fortsatt av samfunnet. Hvert år nektes enker å overta mannens krigspensjon fordi de selv har en skyggefull krigshistorie. De var «tyskertøser».

Av JANE THRONSEN

– Det er helt usmakelig. Det forundrer meg at denne loven fortsatt praktiseres, sier stortingsrepresentant Marit

Nybakk (Ap).

«Forrædere»

Femti år etter krigen opplever en rekke kvinner å bli straffet for sine handlinger i ungdomstida. De elsket en tysker eller svek sitt land under okkupasjonen. Mange trodde at det var glemt et halvt hundre år seinere. Men den gang ei. I kjelleren hos Riksarkivet på Sognsvann er det 1150 hyllemeter med 93 000 enkeltsaker. Her er krigens «forrædere» samlet i Landssviksarkivet.

Automatisk hentes disse dokumentene fram hvis kvinner søker

om å overta sin avdøde manns krigspensjon.

– I disse tilfellene er det rutine at vi henter inn dokumenter fra Landssviksarkivet og sjekker kvinnens «nasjonale holdning». Hvis hun hadde omgang med tyskere under krigen, faller retten til enkepensjon bort, sier Annelise Rochmann, kontorsjef ved Rikstrygdeverkets krigspensjonskontor.

Disse kvinnene giftet seg med menn som hadde gjort en heroisk innsats under okkupasjonen. Krigspensjon er en hedersbevisning. Disse

mennene tilga «tyskertøsene», men det norske samfunn gjør det fortsatt ikke.

Knallhard lov

En lov fra 1946 blir fortsatt knallhardt håndhevet. I hovedsak er det to forhold som gir grunn for å nekte krigspensjon.

■ **Kvinnen er registrert og eventuelt dømt som tidligere NS-medlem.**

■ **Hun har opptrådt grovt uverdig, ved for eksempel å ha hatt seksuell omgang med tysk soldat.**

– Det er hårreisende urimelig at kvinners at-

ferd for 50 år siden skal være avgjørende for om de får overta sin manns pensjonsrettigheter, sier Elna Johnsen i Norges Krigsbarnsforbund.

Det er flere hundre kvinner som er blitt nektet enkepensjon i årenes løp. Mange opplever imidlertid skammen som det verste – at de mot slutten av livet får avslørt forhold fra sin gjemte og fortrenge ungdomstid.

– Skal disse kvinnene aldri bli tilgitt? Loven burde erklæres død og begravet, sier Elna Johnsen.

■ Se også side 4